

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
201003308	16/2870-	11.01.2017

132 kV kraftledning Hasle - Råde - Halmstad i Sarpsborg - klagebehandling -

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga den 18. mai 2016 Hafslund Nett AS konsesjon og ekspropriasjonstillatelse til en ny 28 km lang 132 kV kraftledning fra Hasle transformatorstasjon i Sarpsborg, via Råde transformatorstasjon til Halmstad transformatorstasjon i Rygge.

NVE har i vedtakene kommet til at en 132 kV kraftledning fra Hasle via Råde til Halmstad er nødvendig og samfunnsøkonomisk lønnsom. Tiltaket er funnet nødvendig for å bedre forsynings sikkerheten i området, legge til rette for forbruksøkning og gi økt fleksibilitet ved fremtidige oppgraderinger av nettet.

NVEs vedtak er påklaget av fire klageparter. Klagen er fremsatt av eller på vegne av privatpersoner som berøres av kraftledningen gjennom det valg av trasé og tekniske løsninger som er planlagt for tiltaket.

Klagene

NVEs vedtak ble påklaget av:

- Bjørn Syver Grimstad
- Petter Andersen og Birgit Gjølberg
- Advokatene Berg og Hansen, på vegne av Marit og Kåre Syversen og Karin Berg

Bjørn Syver Grimstad begrunner klagen med at hans tidligere innspill ikke har blitt tatt hensyn til i vedtaket. Grimstads eiendom er lokalisert om lag 40 meter fra nærmeste ledning, som ligger lavere i terrenget enn boligen. Dette innebærer at ledningen kommer i siktlinjen ut fra boligen. I tillegg vil det bli både flere og tykkere liner som ifølge Grimstad, vil medføre så store ulemper knyttet til visuelle effekter og støy at ledningen bør legges i bakken.

Petter Andersen og Birgit Gjølberg skriver i klagen at beregningene av magnetfeltet også burde vært gjort med andre forutsetninger enn utbygger legger til grunn. Blant annet burde magnetfelt ved maksimalt gjennomsnittlig belastning for kablene og magnetfeltpåvirkning for det aktuelle huset med dets plassering i terrenget ha vært beregnet. I klagen legges det til grunn at man ved planleggingen av en ny trasé har alle muligheter til å ta hensyn til magnetfelt, visuell forurensing og fremtidige eiendomsverdier.

I klagen til Marit og Kåre Syversen og Karin Berg går det frem at de ønsker en annen trasé enn den konsesjonsgitte. Dette begrunnes med at magnetfeltet indikerer verdier innenfor risikoområdet for helseskader. I klagen går det også frem at tiltaket vil redusere verdiene av eiendommene vesentlig. Det opplyses i klagen om at det vil kreves innløsning eller erstatning om traséalternativet opprettholdes. Klagerne påpeker også at de vil være villige til å forsøke en løsning i minnelighet.

Klagene har etter vanlig praksis vært sendt utbygger for kommentarer og vært til vurdering i NVE. NVE har i brev av 16. august 2016 sammenfattet og vurdert klagen og kommet til at klagen ikke endrer de vurderinger som ble gjort i vedtaket. Klagesaken ble derfor oversendt departementet til behandling.

Departementet arrangerte klagebefaring 21. desember 2016. På befaringen deltok Hafslund Nett AS, samt klagerne eller representanter for klagerne Bjørn Syver Grimstad, Marit og Kåre Syversen og Karin Berg.

Departementets vurdering

Klagene viser til ulemper knyttet til magnetfelt, visuell forurensning og støy, og at disse vil føre til reduserte verdier av de berørte eiendommene. Klagerne konkluderer med at det bør gjennomføres avbøtende tiltak eller at ulempene kompenseres på annen måte.

Når det gjelder klagernes anførsler om elektromagnetiske felt, vil departementet innledningsvis vise til forvaltningsstrategien for elektromagnetiske felt som legger opp til en utredningsgrense på 0,4 μ T. De generelle retningslinjene fremgår av St.prp. nr. 66 (2005-2006) på s. 64:

- *Ved nyetablering av bygg, høyspentanlegg eller opprustning av slike anlegg bør en søke å unngå at bygg får magnetfelt over utredningsnivået på 0,4 μ T. Høyere eksponering kan aksepteres dersom konsekvensene ved feltreducerende tiltak blir urimelig store.*
- *For nye hus ved eksisterende høyspentledninger er det aktuelle tiltak normalt å øke avstanden til ledningen. For nye ledninger er aktuelle tiltak normalt endret trase eller lineoppheng. Kostnadskrevende kabling på høyere spenningsnivåer eller riving av hus vil normalt ikke være aktuelle forebyggingstiltak.*
- *Magnetfeltnivået som tilsier utredninger (0,4 μ T) betyr at en bør vurdere tiltak, men dette må ikke tolkes som en grense der tiltak alltid skal gjennomføres. Den enkelte sak må vurderes individuelt og andre viktige hensyn kan tilsi at det legges større eller mindre vekt på magnetfelt.*

Som det fremgår av forvaltningsstrategien skal det vurderes tiltak dersom boliger får magnetfelt over utredningsnivået på 0,4 µT (mikrotesla).

Bjørn Syver Grimstad mener at en jordkabeltrasé på den 300 meter lange strekningen fra jernbanen og inn til Råde transformatorstasjon vil innebære at de negative effektene av tiltaket fjernes. Han mener de kostnadsanslagene for kabling han har fått tilgang til antyder at dette vil være et rimelig tiltak og i henhold til intensjonene i Ot.prp. nr. 62 (2008-2009).

Kabling av denne strekningen ble ikke vurdert av NVE i konsesjonsbehandlingen. Med bakgrunn i klagen er tiltaket imidlertid nå vurdert av både NVE og Hafslund Nett AS. Hafslund Nett AS har kommet til at kablingen vil innebære en kostnad på om lag 15 millioner kroner. Av NVEs vurdering i oversendelsesbrevet av 16. august 2016 går det frem at fordelene ved kabling ikke er så store at tilleggskostnadene kan forsvares.

I Ot. Prp. nr. 62 (2008-2009) har departementet lagt frem en strategi for hvordan en i konsesjonsbehandlingen kan ta mer hensyn til miljø, estetikk og lokalsamfunn. Strategien er gjennomgått og videreført med noen presiseringer i nettmeldingen, Meld. St. 14 (2011-2012). Avbøtende tiltak, som kabling, skal vurderes, men er mest aktuell på begrensede strekninger med betydelige verneinteresser eller betydelige estetiske ulemper. Departementet legger til grunn at det vil være ulemper knyttet til luftspenn nær den aktuelle eiendommen. Departementet vurderer imidlertid disse som ikke så betydelig at de kan forsvare tilleggskostnader i den størrelsesorden som dette tiltaket må antas å ha.

Hafslund opplyste på befaringen at de ser på muligheten for å spenne ledningen over jordet inn mot transformatorstasjonen og dermed fjerne dagens mastefeste på dyrket mark. Departementet mener fjerning av masta på jordet også kan bedre utsynet fra Grimstads eiendom, men finner at dette ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Sammenlignet med opprinnelig søknad ble traseen ved Rør Gård noe endret. I klagen knyttet til magnetfelt og traséjustering for boligen ved Rør fremmet av Petter Andersen og Birgit Gjølberg går det frem at denne justeringen påvirker deres eiendom negativt. NVE har pekt på at endringen gir positive effekter for boligene ved Rør søndre og Rør nordre. I vurderingen av klagen har NVE også omtalt virkningene for den aktuelle eiendommen. NVE legger til grunn at traséjusteringen innebærer at ledningen kommer noe nærmere eiendommen (en reduksjon fra 40 til 30 meter). Hafslund Nett AS har imidlertid sett på en mindre justering av ledningstraseen slik at avstanden til eiendommen økes til 36 meter. Dette gjøres ved å vinkle ledningen inn mot eksisterende ledning noe tidligere. NVE mener dette kan gjøres innenfor rammen av NVEs konsesjonsvedtak. Når det gjelder magnetfelt så konstaterer NVE at disse vil være under 0,4 µT, og at det er gjort tilstrekkelige beregninger av dette.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering av dette spørsmålet, og legger til grunn at det er positive effekter knyttet til riving av eksisterende ledning og at virkningen av at ledningen kommer 4 meter nærmere bolig 4/222 ikke er av en slik karakter at ledningstraseen bør endres. Når det gjelder magnetfeltberegningene, legger departementet til grunn at disse bør

gjøres med de mest realistiske forutsetningene om ledningenes gjennomsnittlige middelverdi for strømlast og at disse er akseptable.

NVEs valg av trasé 4D ble det gjort etter en vurdering av fordeler og ulemper knyttet til 3 ulike traséalternativer. Klagerne har i ulike stadier av konsesjonsprosessen fremmet det syn at et annet traséalternativ enn 4D burde velges. Trasévalget er også bakgrunnen for klagen. I Hafslunds vurdering av klagen går det frem at boligene vil ligge henholdsvis 15 og 30 meter fra nærmeste strømførende line. På samme måte som andre i nær avstand til kraftledninger vil også disse bli belastet med negative visuelle effekter av den planlagte kraftledningen. Det går videre frem at de to boligene vil, med en kraftflyt fra øst mot vest i den eksisterende 420 kV ledningen, utsettes for magnetfelt på henholdsvis 0,7 og under 0,4 μT . Hafslund opplyser om at det i utgangspunktet tilbys ulempeerstatning etter gjeldende satser. Ved beregning av magnetfelt over 0,4 μT kreves det at det utredes tiltak som kan redusere magnetfeltet for boligen. Hafslund har vurdert annet planoppheng og alternativ trasé for å se om dette samlet sett vil forbedre tiltaket. Verken NVE eller Hafslund mener at klagen gir grunnlag for at vedtaket bør endres.

Departementet deler NVEs syn om at traséalternativ 4D, gitt de betydelige innsigelser som har kommet til alternativene 1 og 2, minimerer de samfunnsøkonomiske kostnadene for den aktuelle strekningen. Videre legger departementet til grunn at ved forventet lastflyt vil endringen i magnetfeltet for de aktuelle boligene være små. For Marit og Kåre Syversens eiendom vil magnetfeltet reduseres fra om lag 0,9 til 0,7 μT og fortsatt være under 0,4 μT for eiendommen til Karin Berg.

Hafslund opplyste på befaringen at de er i dialog med Statnett om å få anlegge ny ledning nærmere eksisterende transmisjonsnettanlegg enn dagens standardavstand. Departementet finner at dette vil være positivt for de aktuelle eiendommene og er et forhold som bør beskrives i det videre arbeidet med detaljplanleggingen, men at en eventuell reduksjon av avstanden til Statnetts anlegg ikke er avgjørende for om konsesjon kan gis.

Ekspropriasjon

Det er klart om noen av klagepartene er direkte berørt av ekspropriasjonsvedtaket og følgelig er parter i den forbindelse. Departementet konstaterer imidlertid at en klagepart har krevd innløsning, og således mener å være i en ekspropriasjonserstatningsberettiget posisjon. Departementet finner på det grunnlag det hensiktsmessig å gjøre en egen vurdering også av grunnlaget for ekspropriasjon.

Departementet viser i den forbindelse til NVEs vurdering der det fremgår at en 132 kV kraftledning fra Hasle via Råde til Halmstad er nødvendig og samfunnsøkonomisk lønnsom. NVE mener ledningen er nødvendig for å bedre forsyningssikkerheten i området, legge til rette for forbruksøkning og gi økt fleksibilitet ved fremtidige oppgraderinger av nettet. Departementet slutter seg til NVEs vurdering, og finner at grunnlaget for ekspropriasjon utvilsomt er tilstede, jf. oreigningslova § 2.

Departementet minner om at ekspropriasjonstillatelsen faller bort om det ikke begjæres skjønn innen ett år. Fristen løper fra dags dato.

Hafslund har også bedt om samtykke til forhåndstiltredelse, jf. oreigningslova § 25. Departementet vil dersom tiltakshaver anmoder om det, ta stilling til spørsmålet om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

Når det gjelder krav om erstatning og innløsning, viser departementet til at dette er privatrettslige forhold som løses gjennom avtale eller rettslig skjønn.

Konklusjon

Klagene tas ikke til følge. NVEs konsesjonsvedtak og ekspropriasjonstillatelse av 18. mai 2016 stadfestes.

Departementets vedtak kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tom Wiersdalen Karlsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Hafslund Nett AS
Råde kommune
Sarpsborg kommune
Rygge kommune

Adresseliste

Advokatene Berg og Hansen	Boks 162	8439	MYRE
Bjørn Syver Grimstad	Sarpsborgveien 50	1640	RÅDE
Karin Berg	Enebekkveien 60	1640	RÅDE
Marit og Kåre Syversen	Sarpsborgveien 145	1640	RÅDE
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstuen	0301	OSLO
Petter Andersen og Birgit Gjølberg	Roersveien 5	1580	RYGGE